

Tjenestepensjon → Solvens II -> Deretter.. Utfordringer og løsningsalternativer

Frederic Ottesen
21. oktober 2011

Innhold

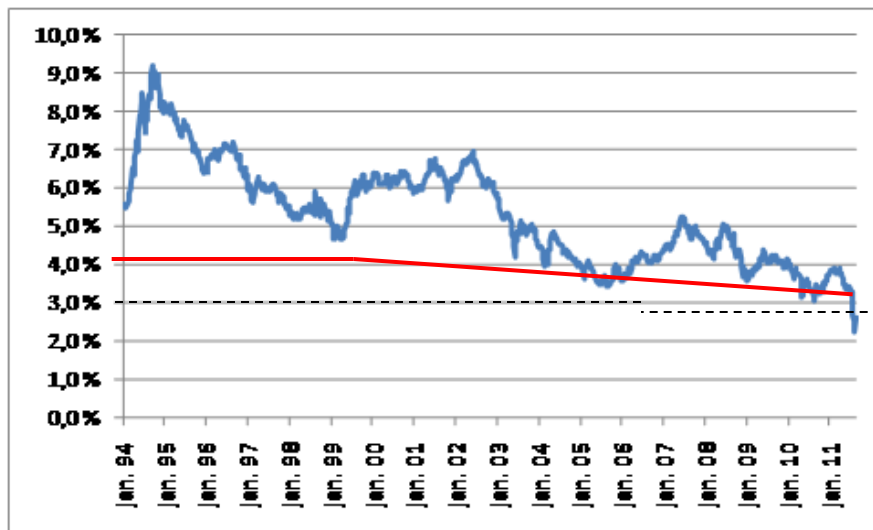
Utfordringer

Løsningsalternativer

Deretter..

Lav rente utfordrer pensjonssystemet...

Litt repetisjon
fra 23.9.

- Norsk system sikrer OK avkastning i en god del år fremover..

NOK 10 år stat

— Garantert avkastning

----- Garanti ved nyttegning har vært 3 % siden 1994 og 2,75 prosent siden 2006

Sammen med en rekke andre faktorer...

Litt repetisjon
fra 23.9.

Fripoliser

For en kunde som har en ytelsespensjon, vil livselskapene kunne øke premien ved fallende rentenivå. Dette innebærer en risikodeling mellom livselskap og arbeidsgiver. Når det opprettes en fripolise – fordi arbeidstaker trer ut av ordningen eller ordningen avvikles – sitter livselskapet med all renterisiko alene.

Dette gir en vesentlig økning i behovet for risikokapital, fordi livselskapene i det norske markedet ikke kan nøytralisere renterisikoen gjennom å tilpasse sine investeringer.

Ytelsespensjon

Livselskapene kan tilpasse premienivået til rentenivået. Isolert sett håndterbart under Solvens II, men økt kostnad for rentegarantien ved fallende rente kan gi konvertering til innskuddspensjon som utløser fripoliser. Nye regnskapsregler for føring av bedriftenes pensjonskostnader kombinert med økning i forventet levealder kan forsterke denne tendensen.

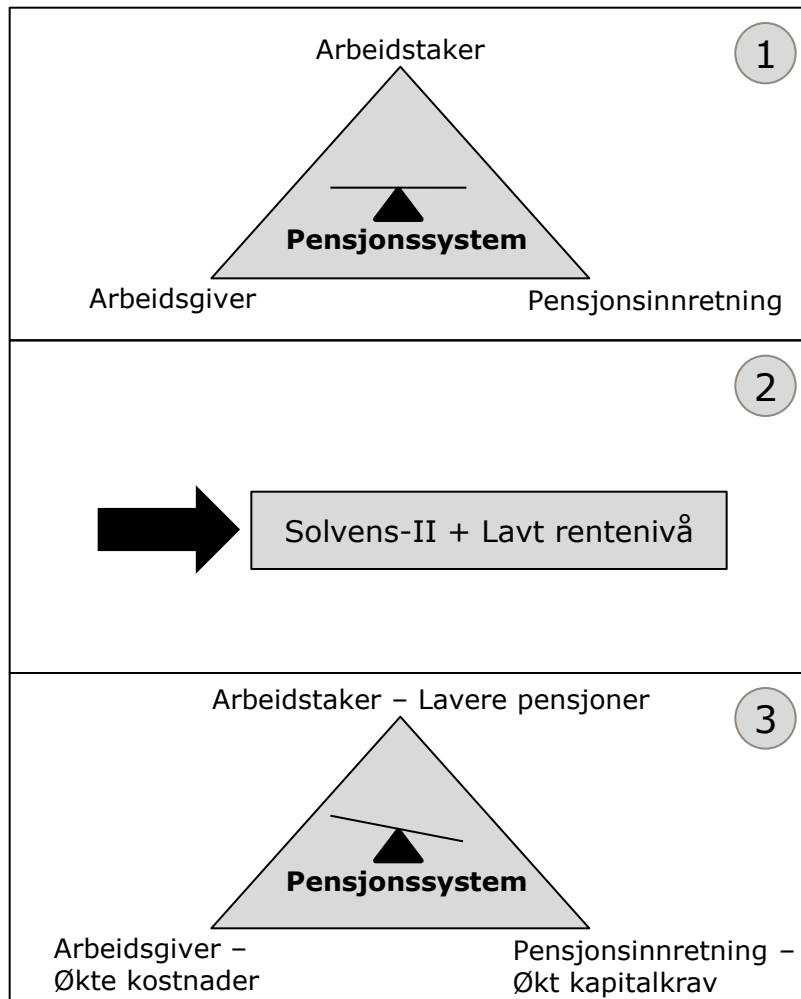

Innskuddspensjon

Godt tilpasset Solvens II. Risiko for markedsbevegelser ligger hos kunden, og behovet for risikokapital i livselskapene er begrenset.

I sum: Utfordrende – vi bør endre...

- Lavere rentenivå gir
 - Lav avkastning for fripoliseeierne
 - Høy pris for pensjonsløftet gitt av bedriftene
 - Høy renterisiko for pensjonsinnretningene
- Lengre levetid enn tidligere anslått gir
 - Økte pensjonskostnader for arbeidsgiverne
 - Økt risiko for pensjonsinnretningene
- Regnskapsregler gir
 - Økt uforutsigelighet og press på egenkapitalen for en rekke bedrifter, fordi forpliktelsen må føres på balansen
- Nye reguleringer (Solvens II)
 - Øker pensjonsinnretningenes kapitalkrav
 - Bygger på en forutsetning om tilgang på lange og dype rentemarkeder, som ikke finnes i Norge

Innhold

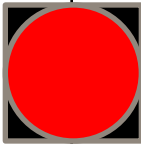
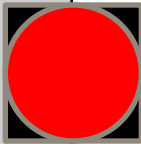
Utfordringer

Løsningsalternativer

Deretter ...

Fire ulike løsninger på utfordringen

	Arbeidstaker	Arbeidsgiver	Pensjons-innretning	Status
(1) "La humla suse"	Dårligere pensjonsordninger som følge av konvertering samt lav avkastning fra fripoliser	Økte kostnader og økt kapitalbinding fra ytelsesbaserte ordninger.	Høye kapitalkrav, spesielt fra fripoliser. Lav risiko i investeringer.	Lite attraktivt for alle parter.
(2) Partsdominert løsning – Oppsatte rettigheter	Lavere pensjon hvis ansatte må bære kostnaden for avkastningsgaranti i deler av oppsettelsesperioden.	Økte kostnader hvis bedriften må bære kostnaden for avkastningsgaranti i deler av oppsettelsesperioden.	Redusert kapitalkrav, men ikke tilstrekkelig.	Sterk motstand fra arbeidsgiversiden.
(3) Myndighetsmedvirkning	Påvirker ikke arbeidstakers ytelse.	Påvirker ikke kostnader og kapitalbinding	Redusert kapitalkrav.	Alternativer som ikke påvirker arbeidstakernes pensjoner og arbeidsgivers kostnader.
(4) Tilsynsmedvirkning	Påvirker ikke arbeidstakers ytelse.	Påvirker ikke kostnader og kapitalbinding	Redusert kapitalkrav.	

Tre skritt mot en løsning – kan kombineres

1) Økt tilgang på plasseringer med lang rentebinding

- Myndighetene sørger for tilgang til lange renteinstrumenter, slik at livselskapene lettere kan styre sin renterisiko

Gjør at livselskapene lettere kan tilpasse sine investeringer til forpliktelsene. Reduserer samlet risiko i pensjonssystemet.

2) Metodikk for måling av forpliktelser tilpasset norske forhold

- Nasjonal "standardmodell" for diskontering av fripolisereserver tilpasses forholdene i det norske markedet

Gjør at livselskapene trenger mindre risikokapital for å håndtere gjenværende renterisiko.

3) Endringer i produktregelverk

- Årlig garanti erstattes med sluttgaranti
- Mer fleksibel bruk av bufferkapital
- Frivillig investeringsvalg

Gjør at livselskapene får større evne til å bære risiko, uten vesentlige, pålagte ulemper for kundene

(1) Økt tilgang på plasseringer med lang rentebinding

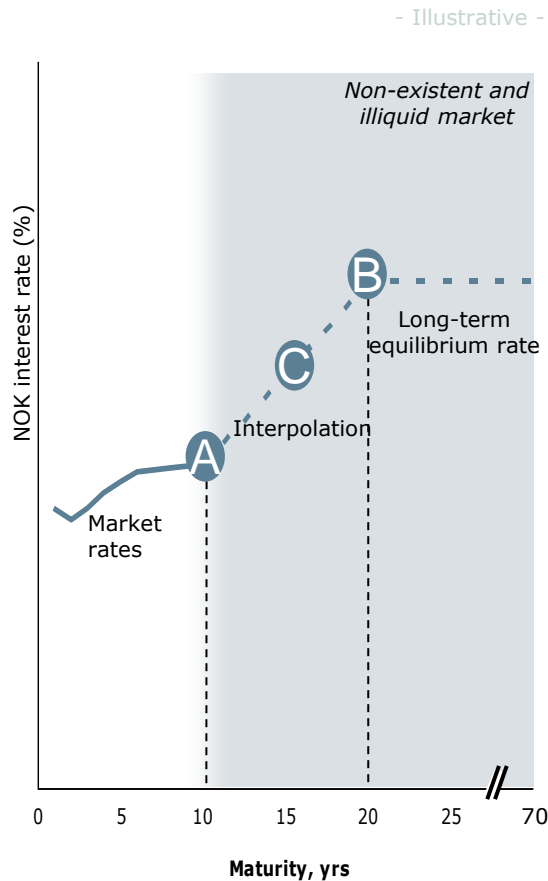
- Staten utsteder lange obligasjoner og rentebytteavtaler (swap)
- Livselskapene kan investere direkte i obligasjonene eller bruke rentebytteavtalene til å øke effektiv rentebinding på sine investeringer
- Positiv indirekte effekt ved at flere derivater blir tilgjengelige for risikostyring

Adresserer den underliggende mismatch:

Misforholdet mellom lange forpliktelser og korte investeringsmuligheter

(2) Måling av forpliktelser tilpasset norske forhold

Principles:

- A** Where a liquid market exists, market rates are applied in discounting liabilities
- B** Long-term interest rates – which are not observable at the moment – are determined based on a macro-economic equilibrium approach
- C** The yield curve is completed by interpolating between the last available (liquid) market rate and the long-term equilibrium rate

Det er foreslått retningslinjer for beregning av den renten som skal brukes for verdsetting av forpliktelsene der hvor det ikke finnes observerbare markedsrenter.

Retningslinjene blir felles, men kalibreringen må tilpasses forholdene i hvert land.

Den norske metoden må ta tilstrekkelig hensyn til at mulighetene for å tilpasse investeringene til forpliktelsene er begrensede i det norske markedet.

(3) Endringer i produktregelverk

- a) Årlig garanti erstattes med sluttgaranti eller utstrakt bruk av "hold til forfall", og mer fleksibel bruk av buffer
 - Sluttgaranti vil gi samme garanti for endelig ytelse til kundene som i dag, men vil gi livselskapene mer fleksibilitet i møte med vanskelige markedsforhold.
 - "Hold til forfall" gjør at selskapene ikke trenger å anvende løpende verdivurdering med basis i svingende markedsrenter som grunnlag for tildeling til kundene.

- b) Mer fleksibel bruk av bufferkapital
 - Vil også lette selskapenes tilpasning til vanskelige markedsforhold.

 - Frivillig investeringsvalg - fripoliser

Innhold

Utfordringer

Løsningsalternativer

Deretter ...

YTP er "død" – Lenge leve YTP..!

- Hva er "bærekraftig"
 - Lønnsevne
 - Forutsigelighet
 - Balanseføring
- Hva er pensjonspolitisk fornuftig
 - Livsvarig... eller..
 - Forsikret... eller ikke...
 - Uføredekning ... eller ikke...
 - Nivå – ytre ramme..
- Fra "her" til "der"
 - Migrasjonsplan blir viktig diskusjon

Storebrand skal være Nordens fremste og mest respekterte samarbeidspartner innen langsiktig sparing og forsikring

